

Perheen talo -yhteistyö

TOIMINTAKERTOMUS 2013

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ PERHEEN TALO -YHTEISTYÖSTÄ

2 PERUSTIEDOT KUMPPANEISTA

- 2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry
- 2.2 Iisalmen Pelastakaa lapset ry
- 2.3 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

3 OHJAUSRYHMÄ

4 TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

- 4.1 Toiminta-alue
- 4.2 Päämäärä
- 4.3 Tavoitteet - Yhdessä lapsen parhaaksi

5 TOIMINNAT JA TAPAHTUMAT

- 5.1 Tukihenkilötoiminta
- 5.2 Vertaisryhmätoiminta
- 5.3 Perhekahvila Onni ja Ilona
- 5.4 Perhetupa
 - 5.4.1 Yökylätoiminta
 - 5.4.2 Doula-synnytystukihenkilötoiminta
 - 5.4.3 Monikulttuurinen kerho, äiti – lapsiryhmä, Moninaiset -toiminta
 - 5.4.4 Mummola-toiminta
 - 5.4.5 Tapaamispaikkatoiminta
- 5.5 Perheleiri
- 5.6 Perheohjaus
- 5.7 Lapsen Oikeuksien päivän konsertti

6 VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN

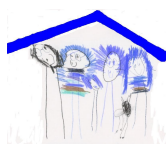
7 PERHEENTALO –YHTEISTYÖN MALLINTAMINEN JA VAKIINNUTTAMINEN

8 VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

9 YHTEISTYÖVERKOSTOT

- 9.1 Ylä-Savon SOTE:n kuntayhtymän Perhevalmennus-työryhmä
- 9.2 Saturyhmä
- 9.3 Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmä
- 9.4 Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkosto
- 9.5 Savonia-ammattikorkeakoulu ja muut oppilaitokset

10 ARVIOINTI

1 YLEISTÄ PERHEENTALO -YHTEISTYÖSTÄ

Paikalliset lastensuojelujärjestöt: Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ovat tehneet pitkäjänteistä yhteistyötä yhteisen tavoitteen - YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI- mukaisesti jo yli kymmenen vuoden ajan. Tehostaakseen tavoitteen saavuttamista järjestöt hakivat rahoitusta Perheen talo -yhteistyöhankkeelle Raha-automaattiyhdistykseltä, joka on rahoittanut hanketta vuodesta 2004 lähtien. Vuodesta 2009 alkaen Perheen talo –yhteistyö on saanut RAY:N kohdennettua Ak1 -toiminta-avustusta.

Vuosi 2013 aloitettiin iloisissa merkeissä. Perheentalo –yhteistyö valittiin mukaan RAY:n rahoittamaan Emma & Elias –avustusohjelmaan vuosiksi 2013 - 2015. Avustusohjelmaa koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto. Avustusohjelmaan mukaan pääsy mahdollisti kolmannen työntekijän palkkaamisen toimintaan.

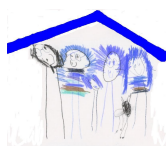
Vuoden aikana Perheen talo –yhteistyön kehittämistyössä on keskitytty entistä suunnitelmallisempaan yhteistyöhön julkisen sektorin kanssa sosiaali- ja terveysministeriön koordinoiman Kaste-hankkeen sekä RAY:n Emma & Elias –avustusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Niissä molemmissa toivotaan, että avustettavilla toiminnoilla on oltava kiinteä yhteys kunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja niiden voidaan arvioida olevan laaja-alaisesti hyödynnettäviä. Hankkeiden tavoitteena on luoda, arvioida, levittää ja juurruttaa uusia hyviä käytäntöjä.

Ylä-Savon SOTE (sosiaali- ja terveydenhuollon) kuntayhtymään kuuluu Iisalmi, Vieremä, Sonkajärvi ja Kiuruvesi ja sen alueella asuu noin 40 100 asukasta. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on tukenut Perheentalo –yhteistyötä kuntaosuudella (6000 €). Perheen talo –yhteistyön hallinnoijana on toiminut Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry.

Perheentalo –yhteistyön projektipäällikkönä on toiminut Sinikka Roth ja koordinaattorina Anne Kuivalainen sekä toiminnanohjaajan hoitovapaan sijaisena Piia Savolainen 18.4.2013 alkaen.

Tiivis kumppanuus kolmen suuren valtakunnallisen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten sekä julkisen sektorin, oppilaitosten ja muiden yhteistahojen kanssa on ollut ainutlaatuista ja innovatiivisuudessaan merkittävää. Perheentalo –yhteistyön ja yhdistysten yhteistyössä kehittämät vertaisryhmä-, tukihenkilö- ja avopalvelutoiminnat (yökylä-, mummola-, maahanmuuttajien ryhmätoiminnat) sekä moniammatillisen Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmän perustaminen ja perheleiri oppimisympäristönä yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa ovat löytäneet oman paikkansa ehkäisevän lastensuojelun palveluprosesseissa.

Ylä-Savon alueella olevat pienet kunnat tarvitsevat kumppanuushankkeen kaltaisia toimijoita auttaakseen lapsiperheitä lukuisten haasteiden edessä. Mielenterveys- ja päihdeongelmien lisääntyessä varhainen puuttuminen uudentyypisillä työmenetelmillä on auttanut ja auttaa lapsiperheitä arjessa. Ehkäisevällä lastensuojelulla ja varhaisella puuttumisella voidaan vaikuttaa perheiden sosiaalisen pääoman kasvattamiseen ja turvaverkkojen luomiseen.

Iloa Vapaaehtoistyöstä! Seppo ja Leila esittelivät toimintaa Kevätmessuilla!

2 PERUSTIEDOT YHTEISTYÖKUMPPANEISTA

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry ja Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry ovat tehneet yhteistyötä perheiden tapahtumien ja koulutus-tilaisuuksien järjestämisessä 1990-luvulta lähtien.

2.1 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry on perustettu 9.12.1925. Sen toiminnan tarkoituksena on edistää iisalmelaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden perusturvallisuutta, hyvinvointia ja tervettä kehitystä.

Yhdistyksen keskeisimpiä toimintamuotoja on perhekeskustoiminta (Perhekeskus Onni ja Ilona) tavoitteenaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen tukemalla lapsiperheiden jaksamista, vahvistamalla vanhemmuutta, auttamalla perheitä luomaan sosiaalisia verkostoja ja estämällä syrjäytymistä. Koko perheen tapahtumien kuten lystisunnuntai järjestämisen yksin tai eri yhteistyökumppaneiden kanssa tavoitteena on tukea lasten ja vanhempien yhdessäoloa. Yhdistys tukee tukioppilastoimintaa. Yhdistyksen järjestämässä kesäisessä hiekkataidetapahtumas-

sa lapset saavat uusia virikkeitä. Lisäksi yhdistys pyrkii huolehtimaan lasten ja perheiden näkökannan huomioonottamisesta paikallisessa päätöksenteossa. Yhdistyksellä oli vuonna 2013 yhteensä neljä palkkatuella työllistettyä henkilöä sekä kaksi henkilöä kuntouttavassa työtoiminnassa.

2.2 Iisalmen Pelastakaa Lapset ry

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry on perustettu vuonna 1946. Sen toiminnan tarkoituksena on vaikuttaa lasten ja lapsiperheiden asemaan ja toimia erityisesti vaikeissa ja turvattomissa olosuhteissa elävien lasten ja heidän perheidensä hyväksi.

Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n toiminta keskittyy pienten lasten perheiden tukemiseen, avustustoimintaan ja vaikuttamistoimintaan. Tärkein toiminta on tukihenkilötoiminta pienten lasten perheissä. Mukana on ollut parikymmentä tukihenkilöä, joiden toiminnan kohteena on ollut yhteensä 25-30 perhettä. Tärkeää on ollut huolehtia myös tukihenkilöiden jaksamisesta ja vertaistuesta heille itselleen. Jäsenistölle järjestetään keskustelu-, suunnittelu- ja askarteluiltoja. Lapsiperheitä tuetaan myös esimerkiksi lahjakorteilla joulun aikaan ja Venäjän lapsia Pelastakaa Lasten kummitoiminnan kautta. Eväitä Elämälle – ohjelman kautta tuemme 2.asteen opiskelijoita heidän oppikirjahankinnoissaan sekä vähävaraisten perheiden lapsia harrastustoiminnoissa.

2.3 Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys perustettiin Iisalmeen 25.2.1998. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on toimia lastensuojelun tukimuotona ja tehdä ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä. Toiminnalla pyritään tukemaan lasten kokonaisvaltaista kehitystä ja perheen selviytymistä arjessa sekä katkaisemaan perheiden väkivaltakerrettä ja auttamaan asiakkaita kriisitilanteissa. Yhdistyksen uudet toimitilat (Perhetupa) sijaitsevat Louhenkadulla – muutto oli joulukuussa 2013.

Yhdistyksen toimintamuotoina ovat yökylä-, mummola-, doulatoiminnat sekä maahanmuuttajien ryhmätoiminta. Lisäksi järjestetään tapaamispaikkatoimintaa yhteistyössä Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymän kanssa. Toimintoja on suunniteltu ja kehitetty yhteistyössä Iisalmen kaupungin ja muiden yhdistysten sekä vapaaehtoisten toimijoiden kanssa. Suunnittelussa on huomioitu eri tahojen jo olemassa olevat resurssit ja toimintaa on kehitetty täydentämään palveluja. Yhdistyksellä on ollut kuluvana vuonna yksi palkattu työntekijä RAY:n rahoittamassa AVITUS – avopalvelutoiminnassa sekä tuntipalkkainen tapaamispaikkaohjaaja.

3 OHJAUSRYHMÄ

Ohjausryhmän tehtävänä on toteutettavien toimintojen linjaaminen ja seuraaminen. Ohjausryhmällä ei ole juridista tai taloudellista vastuuta hankkeesta vaan vastuu on aina avustuksen saajalla. Ohjausryhmän kokoonpano 2013

Marja-Liisa Korhonen	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, perhepalvelujen ohjaaja
Tarja Immonen	Iisalmen kaupungin vapaa-aikapalvelukeskus, johtava nuoriso-ohjaaja
Kristiina Kukkonen	Savonia -ammattikorkeakoulu, Iisalmen yksikkö, lehtori,
Hanna-Leena Tela	Toimi-säätiö
Anne Roponen	Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, koulukuraattori
Taina Sidoroff	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen hallituksen jäsen
Tiina Kainulainen	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistyksen puheenjohtaja
Anne Vola	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n edustaja
Erja Heiskanen	Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n Avitus-hankkeen avopalveluohjaaja
Päivi Korolainen	Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n puheenjohtaja
Sinikka Roth	Perheen talo -yhteistyöhankkeen projektipäällikkö
Niina Rieppo	Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja

Ohjausryhmä on kokoontunut seitsemän kertaa ja kokouksissa on ollut yhteensä 57 osallistujaa. Projektipäällikön esimies on ollut MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n edustaja Anne Vola, jonka kanssa on käyty tarvittaessa kehittämiskeskusteluja.

4 TOIMINTA-ALUE, PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITTEET

4.1 Toiminta-alue

Perheentalo -yhteistyön toimitilat ovat MLL:n Iisalmen yhdistys ry:n ylläpitämän Perhekeskus Onni ja Ilonan kanssa samassa talossa Iisalnessa. Toimintaa järjestetään myös Perhetuvalla. Toiminta-alueena on pääasiassa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alue.

4.2 Päämäärä

Perheen talo -yhteistyön päämääränä on ollut luoda ja kehittää **uudenlainen kolmannen sektorin ennalta ehkäisevä, lapsiperhetyön kumppanuusmalli**, jossa kansalaisjärjestöjen toteuttamalla ammatillisesti johdetulla vapaaehtoistyöllä on oma paikkansa kuntien palvelurakenteissa.

4.3 Tavoitteet ~ YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI

”Tove Janssonin tarina Näkymättömästä lapsesta kertoo, kuinka lapsista tulee näkymättömiä ja kuinka näkymättömästä tulee jälleen näkyvä. Tarinan pedagoginen hahmo on Muumimamma, jonka jokainen näkymättömään Ninniin kohdistama hyväksyntä ja huomio saa aikaan sen, että näkymättömästä tulee jälleen näkyvä.”

- kehittää ehkäisevän lastensuojelun matalan kynnyksen ja varhaisen puuttumisen työtä lapsiperheiden parissa
- vakiinnuttaa, juurruttaa ja mallintaa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueelle ja koko valtakunnan käyttöön varhaisen tuen ja matalan kynnyksen tukihenkilö- ja vertaisryhmätoiminnan ja avopalvelutoimintojen kumppanuusmalli
- löytää ja ohjata erityistukea tarvitsevia sekä palvelujärjestelmien tavoittamattomiin joutuneita perheitä sopivien avopalvelujen piiriin
- luoda toimintaedellytyksiä vapaaehtoisille
- työllistää vajaakuntoisia henkilöitä erilaisiin tehtäviin kansalaisjärjestöissä
- täydentää ja vakiinnuttaa hankkeessa mukana olevien yhdistysten sekä niiden ja julkisen sektorin välistä yhteistyötä > palvelupolkujen ja hyvinvointivirtojen luominen
- luoda yhteistyömahdollisuuksia Ylä-Savon kunnissa lapsiperheiden parissa toimivien eri tahojen kesken
- järjestää kasvatusaiheisia tapahtumia
- lisätä yhteiskunnallista vaikuttamista ja osallisuutta edistäviä toimintamuotoja

5 TOIMINNAT JA TAPAHTUMAT

Seuraavassa esitellään vuoden 2013 aikana käynnissä olleita toimintoja, tapahtumia ja kokeiluja. Perheen talo –yhteistyön toimintatapana on ollut lapsilähtöinen, perhekeskeinen toiminta, joka pyrkii perheiden omaehtoisten ja osallisuutta lisäävien toimintojen kehittämiseen - sosiaalipedagoginen ajattelutapa. Sosiaalipedagogisen työn perusajatuksena on tarjota ihmisille mahdollisuus osallistua, kohdata toisia ihmisiä, tehdä mielekkäitä asioita sekä kokea yhteisöllisyyttä toisten kanssa.

Käytännön toimintamallina on hyödynnetty Heränneen huolen puheeksi ottaminen perheessä - menetelmää sekä tiedon nopeaa välittämistä varhaisessa vaiheessa yhteistyöverkostoissa kuten neuvolan, perheneuvolan ja sosiaalitoimen kanssa. Samalla on pyritty työntekijöiden reflektiivisen työotteen vahvistamisena ryhmä- ja yksilötyössä.

5.1 TUKIHENKILÖTOIMINTA

Tausta ja tavoite

Iisalmessa on ollut Pelastakaa Lasten tukihenkilötoimintaa loppuvuodesta 2000 alkaen. Toiminnan tavoitteena on tukea pienten, pääasiassa alle kouluikäisten, lasten perheitä heidän arjessaan. Toimintaa toteuttaa Pelastakaa Lapset ry:n Itä-Suomen aluetoimisto yhteistyössä Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Perheen talo -yhteistyön kanssa.

Kohderyhmä

Tukihenkilöä voi hakea mikä tahansa perhe, jossa on alle kouluikäisiä lapsia ja joka tuntee tarvitsevänsä tukea arjen pyörittämiseen. On luonnollista, että välillä tuntee itsensä väsyneeksi kotiaskareiden tekemiseen. Aina ei tarvitse pärjätä yksin.

Toimintamuodot

Useimmiten perheet kertoivat saaneensa tiedon tukihenkilötoiminnasta lastenneuvolasta omalta terveydenhoitajalta, joskus tuttavien kautta tai Perheentalo –yhteistyön nettisivuilta. Perhekeskus Onni ja Ilonassa työntekijät ovat herkällä korvalla kohdatessaan perheitä MLL:n vertaisryhmissä, koska perheet voivat ilmaista tuen tarvetta fiiliskierroksella tai kahdenkeskisissä keskusteluissa. Yhteistyöverkostossa perheitä on ohjattu tukihenkilötoimintaan neuvolan terveydenhoitajien lisäksi perhepalveluiden sosiaalityöntekijöiden tai perheohjaajien kautta.

Perheen yhteydenotto on aina tärkeä. Useimmiten he jo puhelimesta kertovat oman perheen tilanteesta. Tuen tarpeen ilmaiseminen ei kuitenkaan aina ole helppoa ja työntekijänä on tärkeää rohkaita perhettä luottamaan siihen, että oma tunne siitä että perheen tilannetta voisi helpottaa ulkopuolinen tukihenkilö, on riittävä. Tärkeää on myös arvioida onko tukihenkilötoiminta juuri tälle perheelle sopiva tukimuoto.

Koordinaattori tekee kotikäynnin pääsääntöisesti kaikkiin tukihenkilöä hakeviin perheisiin. Kotikäynnillä tavataan jos mahdollista kaikkia perheenjäseniä ja voidaan puhua vielä tarkemmin perheenjäsenten odotuksista ja toiveista. Perheet saavat myös lisää tietoa lapsiperheitten tukihenkilötoiminnasta. Kotikäynnillä voidaan täyttää yhdessä hakemukset tai perhe voi vielä jäädä miettimään olisiko toimintamuoto heille sopiva. Tarvittaessa kotikäynnille on otettu sovitusti mukaan Ylä-Savon ensi- ja turvakotiyhdistyksen avopalveluohjaaja, joka on samalla voinut kertoa yhdistyksen avopalveluista (Yökylä, Mummola-toiminta).

Tukihenkilö käy perheessä sopimuksen mukaan. Apua annetaan perheen ehdoilla. Välillä autetaan kotiaskareissa, leikitään lasten kanssa tai lähdetään koko perheen kanssa ulos, vaikkapa retkelle. Tukihenkilö sopii perheen kanssa, kuinka yhteinen aika parhaiten tukee sekä lasten kasvua ja aikuisten hyvinvointia. Tukihenkilöt haluavat olla perheen tukena mahdollisimman luontevasti ja ilman turhia muodollisuuksia.

Perheiden kokemukset

Perheet hakevat tukihenkilöä hyvin erilaisissa elämäntilanteissa. Perheet ovat antaneet palautetta siitä, että heidän tilannettaan on kuultu kokonaisvaltaisesti ja ohjattu tarvittaessa myös muihin lapsiperheille tarkoitettujen palveluiden piiriin (esim. lapsiperheitten kotipalvelu, perhetyö, yökylä). Parhaimmillaan tällainen palveluohjaus on ollut työntekijänkin kannalta palkitsevaa, koska Perheentalon toiminnan tavoitteena on lapsiperheiden oikea-aikainen tukeminen ja ongelmien ehkäisy. Yksinhuoltajaperheessä esim. yökylä on osoittautunut tarpeelliseksi tilanteessa jolloin tukihenkilöitä ei aina ollut heti tarjota. Perheille järjestetyistä tapahtumista ja retkistä on tullut myönteistä palautetta. Niihin on pystytty osallistumaan koko perheen voimin tai tukihenkilö on voinut olla kaverina mukana. Tapahtumat ovat olleet perheille ilmaisia ja lapsiperheiden arkeen ne ovat omalta osaltaan tuoneet iloa ja virkistystä.

Toimintalukuja vuodelta 2013

Vuoden 2013 aikana Iisalmissa on ollut yhteensä 28 valmennettua tukihenkilöä, jotka ovat antaneet tukeaan yhteensä 25:lle perheelle. Kaikille hakijaperheille ei aina heti ole pystytty tarjoamaan sopivaa tukihenkilöä. Lapsiperheitten tukihenkilötoiminnasta tuli vuoden 2013 aikana yhteydenotto- ja kyselyjä (suoraan perheiltä tai yhteistyökumppaneilta) koordinaattorille yhteensä 15. Kahdeksan perhettä jätti tukihenkilöhakemuksen. Vuoden aikana neljä uutta perhettä sai sopivan tukihenkilön ja kolme jäi odottamaan tukihenkilöä.

Iisalmen tukihenkilötoiminnalle on koko sen olemassaolonsa aikana ollut tyypillistä se, että siinä on mukana useita Savonia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan opiskelijoita, jotka voivat sitoutua toimintaan määräajaksi – yleensä enintään vuodeksi.

➤ Tukihenkilötoiminnan tapahtumia perheille

Tukihenkilötoiminnan tuettaville perheille on järjestetty vuoden mittaan erilaisia tapahtumia. Tukihenkilöt ja Iisalmen Pelastakaa Lapset ry ovat olleet aktiivisesti mukana tapahtumien järjestämisessä. Pääsisäisaskarteluun osallistui 12 perhettä. Linnanmäen Lasten Päivän retkelle lähti linja-autolastillinen tukihenkilötoiminnassa mukana olevia perheitä sekä huoltojoukkoina muutamia tukihenkilöitä ja koordinaattori. Lasten Päivän säätiö tarjosi rannekkeet ja eväspussit paikanpäällä. Linja-automatkan matkaeväineen kustansi LC Iisalmi.

Tukihenkilöiden ja perheiden yhteisessä joulujuhlassa oli osallistujia 70. Lisäksi perheitä kutsuttiin ja heitä osallistui myös muihin Perheentalon järjestämiin tapahtumiin kuten Lapsen Oikeuksien Päivän konserttiin, Niemisten Marttojen vetämään himmeli- ja olkityöaskarteluun sekä Kankaan Marttojen joulukorttiaskarteluiltaan.

➤ Tukihenkilöiden koulutus -, ohjaus- ja vertaistoiminta

Tukihenkilöiden omat kokoontumiset on koettu tärkeinä, koska niissä on ollut mahdollista jakaa onnistumisen kokemuksia, mutta myös pohtia yhdessä kysymyksiä joita perheiden kohtaamisissa voi tulla eteen. Vertaistuki tukihenkilöiden kesken on koettu voimaannuttavana. Työntekijän näkö-

kulmasta on ollut tärkeää tavata tukihenkilöitä ja kuulla heidän kokemuksiaan. Kertomuksista on välittynyt tukihenkilöiden aito ja lämmin suhtautuminen perheisiin, kun he kertovat erilaisista arkisista tilanteista perheen tai lasten kanssa. Tukihenkilöiden on ollut myös mahdollista käydä tapaamassa työntekijöitä perhekeskus Onni ja Ilonassa tai soittaa tarvittaessa. Tukihenkilöiden Kevätkarkele –tapahtumassa oli mukana 22 tukihenkilöä. Lisäksi tukihenkilöitä on ollut mukana Perheentalon kaikille vapaaehtoisille tarkoitetuissa koulutus- ja virkistystoiminnoissa.

Tukihenkilövalmennus järjestettiin syksyllä ja siihen osallistui kolme henkilöä.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on myöntänyt tukihenkilöiden kilometrikorvauksiin määrärahan Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:lle, jonka hallitukselta tukihenkilöt ovat voineet hakea korvauksia matkoihin.

5.2 VERTAISRYHMÄTOIMINTA

”Kerran Pallokala, aina pallokala”.

-kuuluminen omaan ryhmään ja yhdessä kuljettu matka on vanhemmille ja lapsille tärkeä asia-

Vertaisryhmissä perheillä on mahdollisuus keskustella samassa elämäntilanteessa olevien toisten vanhempien kanssa, vaihtaa ajatuksia, tukea toisiaan sekä kokea iloisia leikin ja laulun hetkiä yhdessä lastensa kanssa. Vertaistapaamisten ohjelmat suunniteltiin yhteistyössä perheiden kanssa kuuntelemalla ja keskustelemalla heidän kanssaan perheille ajankohtaisista asioista, toiveista ja aloitteista. Ryhmät ovat avoimina ryhmiä, jotka täydentyvät vuoden aikana uusilla perheillä ja osallistujat muuttavat viikoittain.

Tämä on pyritty huomioimaan myös ryhmän rakenteessa niin, että jokainen ryhmäkerta alkaa ns. fiiliskierroksella, jossa jokainen vanhempi esittelee itsensä ja lapsensa sekä kertoo kuulumiset. Vanhemmat kokivat tämän tärkeäksi hetkeksi ja kuulumiskierros herättikin usein vilkasta keskustelua lapsiperheiden ajankohtaisista ja paikallisista asioista sekä lapsen ikätasoisista kysymyksistä. Ryhmissä tiedotettiin myös erilaisista lapsiperheiden paleluista sekä tapahtumista sekä ohjaajan että perheiden toimesta.

Fiiliskierroksen jälkeen on ollut leikin ja laulun aika. Tavoitteena on ollut tuottaa vanhemmille ja heidän lapsilleen yhdessä koettuja mukavia hetkiä ja iloa. Laulu- ja vuorovaikeutusleikkien sanat jaettiin perheille mukaan ja näin vanhempia kannustettiin laulamaan ja loruttelemaan lasten kanssa myös kotona. Perheitä aktivoitiin myös kertomaan lasten omista suosikkilauluista ja loruista ja opetettiin niitä yhdessä ryhmässä. Isompien lasten kanssa jokaisella kerralla laulettiin ja leikittiin lasten toivomia lauluja, joka tuotti suurta iloa ja osallisti perheitä ryhmässä. Samalla luotiin vanhemmille kiireettömiä hetkiä pysähtyä lapsen äärelle, havainnoimaan omaa lastaan sekä kuuntelemaan lapsen aloitteita. Ohjatun osan jälkeen tai halutessaan sen aikana perheillä oli mahdollisuus käyttää perhekahvilan palveluita ja jatkaa keskusteluja yhdessä. Ryhmissä tuettiin vanhempia vauvan ja lapsentah-tiseen toimintaan.

Vuonna 2013 Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry:n hallitus nimesi vertaisryhmä-vastaajaksi vapaaehtoisena toimivan Sanna Savosen. Vertaisryhmien suunnittelusta ja toteutuksesta vastasivat koordinaattori Anne Kuivalainen sekä 18.3. toiminnanohjaaja Sirkku Nevalaisen hoitopa-paan sijaisena aloittanut Piia Savolainen. Myös Perheentalo –yhteistyön projektipäällikkö Sinikka Roth osallistui ryhmien ohjaukseen tarvittaessa sekä mm. mediakasvatuksen osalta. Vuoden aikana perheille jaettiin myös tietoa Perheentalossa mukana olevista lastensuojelujärjestöistä. MLL:n halli-tuksen puheenjohtaja Niina Rieppo vieraili ryhmissä kertomassa yhdistyksen toiminnasta ja tärkeästä

työstä ja innoitti samalla myös uusia jäseniä mukaan yhdistystoimintaan. Vapaaehtoisena kerhomummona taaperoryhmässä vuoden aikana toimi Maija-Leena Kumpulainen.

Ryhmiä ohjelmat ja ryhmäkertojen teemat suunniteltiin mahdollisimman monipuolisiksi ja samalla vastaamaan lapsiperheiden arjen haasteisiin. Ohjelmissa oli lapsen kiukkuun ja uhmaikään, uniongelmiin, vanhemman jaksamiseen arjessa, parisuhdehaasteisiin sekä vaikeisiin tunteisiin liittyviä teemoja. Asioiden käsittelyyn ryhmissä käytettiin erilaisia menetelmiä kuten keskustelua, tunnekortteja, väittämiä, satuja, asiantuntija luentoja, roolikarttoja ja muita valmiita työmenetelmiä, joiden avulla tuettiin vanhempia keskustelemaan ja jakamaan asioita ryhmässä. Terveystiedon edistämisen näkökulmasta teemoina ryhmissä toimivat mm. hammashoitaja Kati Mykkäsen vierailu, mediakasvatus, tapahtumat liikuntahallilla, lapsiperheiden kotipalvelutyöntekijä Leila Silasteen vierailu vauvaryhmissä sekä ravitsemusterapeutin vierailu ja alustus terveellisen ruokavalion merkityksestä imettäville äideille, lapsille ja vanhemmille.

Nalleneuvola saavutti jälleen suuren suosion ryhmissä, kun perheen karvaiset ystävät vierailivat nallevastaanotolla erilaisissa mittauksissa, rokotuksessa sekä keskustelemassa terveellisistä elämäntavoista. Uudistumassa olevan perhevalmennusrungon mukaisesti neuvolapsykologi Liisa Katainen vieraili ryhmässä puhumassa unen ja vuorovaikutuksen merkityksestä lapsen kehityksessä sekä päivähoiton ja perhepäivähoidon johtajat Marjatta Miettinen ja Sinikka Hyvärinen jakoivat tietoa ja vastasivat päivähoitoa koskeviin kysymyksiin. Erilaisia kalenterivuoden tapahtumia juhlittiin ryhmissä niiden ansaitsemalla arvolla. Äitien- ja isänpäivän valmistelut ja askartelut, joulun valmistautuminen ja piparinleivonta sekä pääsiäis-, vappu- ja ystävänpäivän juhlat vietettiin myös kerhopäivinä. Muita ryhmän teemoja olivat valokuvaus, paikallispoliisin antama liikennekasvatus, värikylyteema, tanssinopettaja Päivi Herdin järjestämä musiikkiliikunta sekä keväällä ja kesällä tehdyt yhteiset retket leikkipuistoon ja eväsretkelle. Suullisessa palautteessa perheet kertoivat lähes poikkeuksetta, että toisten perheiden kohtaaminen, kuuleminen ja keskustelut heidän kanssaan olivat tärkeintä antia kerhopäivinä.

Perhekeskus Onni ja Ilonan vertaisryhmät on kohdennettu alle kouluikäisten lasten perheille. Uusi vauva ryhmä on aloitettu kaksi kertaa vuodessa ja vauva-ajan erityisyyttä on haluttu korostaa. Vauvaryhmissä korostui vuorovaikutuksen tukeminen esimerkiksi vauvahavainnoinnin, sanoittamisen, hoidon ja Theraplay menetelmän avulla. Perheiden uudet tulokkaat ”masuvauvat” huomioitiin myös ryhmissä ja raskaana olevien vanhempien kanssa keskusteltiin raskaudesta, uudesta elämäntilanteesta sekä synnytykseen liittyvistä ajatuksista.

Ryhmän merkitys vanhemmille

Ryhmän ohjaajan rooli korostui ryhmässä vastuuhenkilönä, joka huolehti sekä ryhmän dynamiikasta, että yksilötasolla motivoi ja auttoi perheitä liittymään yhteen, löytämään yhteisiä keskustelunaiheita sekä kiinnittymään toimintaan. Ryhmän ohjaaja huolehti, että vanhemmille jäi tilaa keskustella heille tärkeistä asioista pitämällä samalla lapset keskustelun keskiössä ja tukemalla näin vanhemman mentalisaatiota. Ryhmänohjaajan tehtävänä on ollut tukea matalakynnyksisyyttä luomalla ryhmään erilaisuutta kunnioittava ja salliva ilmapiiri. Tärkeää on ollut antaa perheille mahdollisuus puhua turvallisesti iloista ja huolista sekä tarjota kokemus kannattelusta keskusteluissa. Ryhmissä nousi vuoden aikana esille useita elämäntilanteita, joissa ryhmän vetäjän valmiudet riskien tunnistamiseen ja puheeksiottoon sekä varhainen puuttuminen ja palveluohjaus tarvittaviin perus ja erityistason palveluihin olivat tarpeen.

Perheiltä ja yhteistyökumppaneilta saatu palaute riittävän varhaisesta oikea-aikaisesta tuesta on osoittanut ryhmän toimivan myös erilaisten huolien kohdatessa tavallisia lapsiperheitä. Ryhmäläisten yk-

silöllinen kohtaaminen on ollut ryhmissä myös erityisen tärkeää. Joskus ryhmän ulkopuolelle sovittu yksilötapaaminen oli riittävä interventio perheen asioiden hoitamiseksi ja tarpeellisen avun saamiseksi. Ryhmän perheet ovat itse toivoneet ja heille on tarjottu mahdollisuutta yksilötapaamisiin. Ryhmänohjaaja toimi myös perheiden ja lapsiperheiden vapaaehtoistyöntekijöiden ja tukihenkilöiden yhteen saattamisessa kuulemalla perheiden toiveita ja elämäntilanteita sekä tiedottamalla vapaaehtoisuudesta. Työntekijä toimi myös perheiden aktivoijana ja keräsi jatkuvasti palautetta ja kehitti toimintaa sen perusteella yhteistyössä Perheentalon muun työntekijäryhmän kanssa.

Perheentaloa matalan kynnyksen paikkana työntekijät tukivat iloisella, huumorintajuisella työtöteellä, avoimuudella, sitoutuneisuudella, kuuntelemalla ja muilla keinoin saamalla perheet kokemaan itsensä tervetulleiksi ja odotetuiksi toimintaan. Perheiden sitoutuneisuus, avoimuus, suuret ryhmäkoot, hyvin toimiva ”puskaradio” ja suullinen asiakaspalautte ovat olleet vahvistamassa ajatusta toiminnan tärkeydestä paikallisille perheille. Sosiaalinen media oli tärkeä (facebook) ja hyvä tiedottamisen kanava.

Värikylyjä Pallokaloissa

Hummerit

Perheryhmä Hummerit kokoontui Perhekeskus Onni ja Ilonassa maanantaisin klo 10. Ryhmä on alle kouluikäisille lapsille ja heidän vanhemmilleen tarkoitettu ryhmä, johon myös muut lapselle tärkeät aikuiset kuten isovanhemmat, kummit ja sukulaiset ovat tervetulleita yhdessä perheen tai lapsen kanssa. Ryhmä on kooltaan suuri koska monilla ryhmän perheillä on mukana useampia lapsia. Ryhmässä toteutetaan paljon toiminnallista ohjelmaa kuten laululeikkejä ja askartelua, koska lasten ikäjakauma on suuri, noin muutamasta viikosta esikouluikäisiin. Vanhemmat kuitenkin ovat aktiivisia ja toivovat myös keskustelua erilaisista lapsiperheen arjen asioista mm. uhmaiästä ja sisarussuhteista. Myös vauva-aiheista keskustellaan paljon ryhmässä, koska useimmille perheille aihe on ajankohtainen perheeseen kasvaessa. Ryhmä kokoontui kevät-, kesä- sekä syyskaudella. Kesällä ryhmässä kävi vierailulla myös paljon entisiä ryhmäläisiä joille kesätapaamiset mahdollistuivat nyt loma-aikana.

Korallit

Taaperoryhmä Korallit 1-2 vuotiaille ja heidän vanhemmilleen kokoontui kevät- ja kesäkaudella tiistaisin klo 10 Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Ryhmä oli kooltaan suuri ja vanhempien toiveesta ryhmä yhdistyi syksyllä taaperoryhmä Helmisimpukoihin. Yhteiseksi nimeksi ryhmälle annettiin Helmikorallit. Ryhmässä oli myös mukana oma kerhomummi Maija-Leena Kumpulainen.

Helmisimpukat

Kevätkaudella 6-12 kuukautisten vauvojen ja vanhempien ryhmä kokoontui Perhekeskus Onni ja Ilonassa perjantaisin klo 10. Ryhmä kokoontui myös kesällä, mutta syksyllä monien vanhempien palatessa työelämään ryhmä jäi kootaan melko pieneksi. Syyskaudella ryhmä yhdistettiin Korallit ryhmän kanssa yhdeksi isoksi taaperoryhmäksi, jonka nimeksi tuli Helmikorallit.

Helmikorallit

Taaperoryhmä Helmikorallit muodostui syksyllä Helmisimpukoista sekä Korallit - taaperoryhmästä. Ryhmä kokoontui Perhekeskus Onni ja Ilonassa perjantaisin klo 10 alkaen ja jatkui vuoden 2013 loppuun. Vanhemmat kokivat tärkeäksi ryhmän jatkumisen muuttumattomana ja näin ryhmästä muodostui uusien vauvojen kautta myös sisarusryhmä.

Pallokalat

Kevätkauden ensimmäinen vauvoryhmä Pallokalat alkoi tammikuussa ja kokoontui Perhekeskuksessa torstaisin klo 10 eteenpäin. Alle puoli vuotiaiden vauvojen ja heidän vanhempiensa ryhmä sai välillä joukkoonsa myös isejä ja heidän tärkeitä ajatuksiaan vauva-ajan asioista ja perhe-elämästä lapsen syntymän jälkeen. Ryhmä kokoontui koko vuoden sekä kevät- että kesäkaudella ja sekä syksyllä 6-12 kuukautisten lasten ryhmänä ja täydentyi vuoden aikaan uusilla perheillä.

Pikku Muikut

Syksyn uusi vauvoryhmä Pikku Muikut 0-6 kuukauden ikäisille vauvoille ja heidän vanhemmilleen alkoi syyskaudella ja kokoontui tiistaisin klo 10 alkaen. Ryhmässä oli alusta asti paljon äitejä vauvoineen sekä erittäin tiivis ja keskustelevalta ilmapiiri.

Monikot

Monikkoperheryhmä kokoontui kevätkauden kerran viikossa torstaisin, joista kerran kuukaudessa iltana-aikaan klo 16 jälkeen mahdollistaen koko perheen osallistumisen ryhmään. Toiminnassa oli vuoden aikana mukana viisi perhettä, yhteensä kymmenen lasta. Kesäkaudella ryhmä oli tauolla ja Monikkoryhmäläiset toivotettiin tervetulleiksi muihin päiväryhmiin. Syyskaudella ryhmä kokoontui joka toinen viikko ja perheiden kanssa käytiin keskusteluja siitä, miten ryhmä mahdollistuisi mahdollisimman monelle kävijälle. Perheet toivoivat ryhmiä iltana-aikoina ja loppuvuodesta perheet päättivät jatkaa ryhmää vertaisvetoisena iltaryhmänä kerran kuukaudessa vuoden 2014 alusta.

Iltapöllöt - Iltaryhmä

Perheiden toiveista keväällä aloitettiin keskiviikkoisin klo 17-19 Iltapöllöt niminen iltaryhmä, jonka tarkoituksena oli tarjota perheille mahdollisuus kokoontua myös iltana-aikaan leikkimään ja tapaamaan toisia perheitä. Perhekeskus Onni ja Ilonassa kokoontunut ryhmä osoittautui kevään kolmella ryhmäkerralla palautteiden ja kävijämäärän perusteella tarpeelliseksi ja se jatkui kesätauon jälkeen vuoden loppuun saakka. Syksyllä ryhmää ohjasi projektiopintoina myös sosionomiopiskelija Tiina Puurunen. Ryhmäkertojen sisällöt vaihtelivat perheiden toiveiden mukaan ei ohjatusta - toiminnasta asiantuntijalaitoihin ja lastenvaatekutsuihin.

Pusukalat – imetyksen vertaisryhmä

Joka toinen keskiviikko klo 12 Perhekeskus Onni ja Ilonan Vauvakammarissa kokoontui imetyksen vertaisryhmä Pusukalat. Poikkeuksena tästä oli kesäaika, jolloin ryhmä kokoontui kerran kuukaudessa. Kevätkaudella ryhmän ohjelmaan oli suunniteltu jokaiselle kerralle sisältöä ja tietoa imetykseen liittyvistä asioista. Kesä- ja syyskaudella keskustelua ohjasi ryhmän sisältä nousevat kysymykset ja keskustelunaiheet. Ryhmän kävijämäärä vaihteli 1-8 äitiin, ensisynnyttäjistä monisyntyttäjiin ja huolikäynneistä ilotapaamisiin.

Taimenet – Vieremän perheryhmä

Perheryhmä Taimenet kokoontui Vieremän Nuorisoseurantalolla keskiviikkoisin klo 9-12. Ryhmä toteutettiin yhteistyössä Perheen talo- yhteistyön ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kanssa ja ohjaajina toimivat perheohjaaja sekä työntekijä em. organisaatioista yhdessä Savonia ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa.

Ryhmäneuvolat

Ryhmäneuvolat ovat osa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän perhevalmennusrunkoa, jonka on työstänyt moniammatillinen perhevalmennustyöryhmä. Uusi perhevalmennusmalli perustuu eri tahojen tiiviiseen yhteistyöhön eli työryhmän jäsenet on sitoutettu vastaamaan tiettyjen perhevalmennukseen kuuluvien kertojen pitämiseen. Ryhmäneuvolat ovat vauvaa odottaville perheille ja ne ovat kokoontuneet Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Ryhmäneuvolat korvaavat aiemmat perhevalmennuskerrat ennen syntystä lukuun ottamatta perhevalmennuskäyntiä Kuopion Yliopistollisessa sairaalassa.

Vahvuutta Vanhemmuuteen –perheryhmät

Mannerheimin Lastensuojeluliiton koordinoimaa Vahvuutta Vanhemmuuteen –perheryhmätoimintaa on jatkettu ja Perhekeskus Onni ja Ilonassa on vuoden aikana kokoontunut kaksi eri ryhmää. Toinen ryhmistä oli pienten vauvojen perheille ja toinen taapero-ikäisten vanhemmille. Koordinaattori Anne Kuivalainen osallistui MLL:n VV-perheryhmien ohjaajakoulutukseen.

Mummo-lapsikerhot

Iloisesti Yhdessä – ryhmä oli tarkoitettu mummoille ja alle 10-vuotiailla tytöille. Ryhmä toteutettiin sosionomiopiskelijoiden opinnäytetyönä ja siihen otettiin mukaan kuusi mummo-lapsi paria ja se kokoontui yhdeksän kertaa. Tavoitteena on jatkaa omin voimin jatkossa toimintamallia.

Kirkkomuskari

Kirkkomuskari kokoontui Perhekeskuksen tiloissa kerran kuukaudessa keskiviikkoisin klo 10.00. Ryhmä on tarkoitettu vauvaperheille ja sitä on vetänyt Iisalmen srk:n työntekijä Riitta Kauhanen.

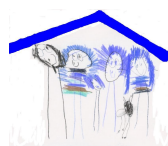
Sijaisperheryhmä

Sijaisperheryhmä toteutettiin yhteistyössä Ylä – Savon SOTE kuntayhtymän kanssa ja ryhmään kutsuttiin sijaisperheitä Ylä – Savon alueelta.

Vertaisryhmät

Ryhmät	Kokoontu- mis- kerrat/ koko vuosi	KÄYNTIKER- RAT lapset	vanhem- mat	yhteensä	Eri kävi- jöitä lapset	vanhem- mat	yh- teensä
Hummerit	42	685	457	1142	84	58	142
Korallit	32	399	393	792	33	35	68
Pallokalat	47	362	375	737	27	32	59
Helmisimpu- kat	30	153	153	306	21	21	42
Helmikorallit	15	318	315	633	37	34	71
Pikku Muikut	16	164	166	330	23	24	47
Iltapöllöt	15	54	54	108	16	14	30
Monikot	27	64	41	105	10	6	16
Pusukalat	16	53	40	93	16	13	29
Taimenet	27	302	167	469	30	24	54
Ryhmäneuvola	9		103	103		103	103
VV-ryhmä 1	5	13	23	36	4	8	12
VV-ryhmä 2	7	18	49	67	5	9	14
Mummo- lapsikerho	9	56	50	106	9	6	15
Äitiverkko	1	11	7	18	11	7	18
Diabetes- perhekerho	1	10	7	17	10	7	17
Sijaisperhe- ryhmä	2	10	17	27	7	10	17
Kirkkomuska- ri	10	60	50	110	15	10	25
Askarteluillat	3	22	38	60	13	28	41
YHTEENSÄ	314	2754	2505	5259	371	449	820

5.3 MLL:n Iisalmen yhdistyksen Perhekahvila Onni ja Iloa

Perhekahvila Onni ja Iloa on yksi MLL:n Iisalmen yhdistyksen Perhekeskuksen toimintamuodoista. Perhekahvila on avoinna arkisin klo 9.00 – 14.00. Perhekahvilaa hoitaa kaksi palkkatuella palkattua henkilöä kerrallaan ja heidän lisäksi on harjoittelijoita kuntouttavan työtoiminnan kautta. Perheen talo –yhteistyön kehittämisalueena on perhekahvilan palveluista tiedottaminen ja työyhteisön toiminnan kehittäminen yhdessä vapaaehtoisen perhekahvilavastaavan Riitta Kauhasen kanssa. Työyhteisö-palavereja pyrittiin pitämään kahden viikon välein. Perhekahvilassa työskenteli vuoden aikana neljä eri henkilöä ja kaksi kuntouttavassa työtoiminnassa mukana olevaa henkilöä.

Perhekeskus Onni ja Iloa oli vuonna 2013 avoinna yhteensä 237 päivänä. Kahvilassa oli vuoden 2013 aikana yhteensä noin 9500 käyntikertaa. Toiminnasta ilmoitettiin viikoittain Iisalmen Sanomien muistio-palstalla sekä jatkuvana ilmoituksena MLL:n Iisalmen yhdistyksen nettisivuilla sekä Perheentalon nettisivuilla sekä facebook-sivulla.

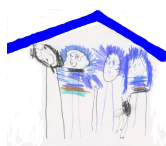
5.4 Perhetupa

Perhetupa on Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n toimipaikka. Yhdistyksen toiminnoista on valittu Perheen talo –yhteistyön kehittämisalueeksi avopalvelutoiminnat. AVITUS -avopalvelutoiminnan kehittämishanke aloitti toukokuussa 2007 (RAY, Ak -kohdennettu toiminta-avustus), johon on palkattu yksi työntekijä. Projektipäällikkö on kuulunut AVITUS-hankkeen ohjausryhmään, joka on kokoontunut vuoden aikana kuusi kertaa. Ohjausryhmän tavoitteena on koordinoida ja kehittää Perhetuvan avopalvelutoimintaa. Lisäksi eri työmuodoille on koottu omat työryhmät, jotka kokoontuivat noin kerran kuukaudessa. Projektipäällikkö tai koordinaattori on ollut mukana näissä työryhmissä. Perhetupa on Louhenkatu 19:sta sijaitsevassa kerrostalon alakerrassa.

5.4.1 Yökylätoiminta

Yökylätoimintaa järjestettiin resurssien mukaan kuukausittain lapsiperheille, joilla ei ole mahdollista viedä lapsia esim. isovanhemmille. Tavoitteena on perheiden jaksamisen tukeminen ja kasvatustietoisuuden lisääminen. Toiminta on kaikille perheille avointa. Esitteitä Yökylätoiminnasta jaettiin mm. seurakuntiin, sosiaalitoimeen, perhetyöhön, päiväkoteihin, neuvoloihin ja Perhekeskus Onni ja Iloonaan. Lisäksi hallituksen jäsenet ja vapaaehtoiset levittivät tietoa toiminnoista ja hankkivat uusia vapaaehtoisia.

Avopalveluohjaajan lisäksi yökylätoiminnan toteutukseen osallistui yhdistyksen vapaaehtoistoimijoita sekä sosionomi- ja sairaanhoitaja- opiskelijoita. Vuoden 2013 aikana järjestettiin 9 yökylää, joissa käyntikertoja 39 lasta (16 eri lasta) ja 20 sosionomi- ja 10 sairaanhoitaja -opiskelijaa sekä 7 vapaaehtoista.

5.4.2 Doula -synnytystukihenkilötoiminta

Doula - illat

Perehdytyskoulutuksen käyneet doulat kokoontuivat vuoden aikana seitsemän kertaa doula-iltoihin. (+1 perehdytyskerta). Koulutettuja doulia on yhteensä viisi. Doula-iltojen vetäjinä toimivat koordinaattori ja/tai toiminnanohjaaja, sekä vapaaehtoisena Ylä-Savon SOTE -kuntayhtymän äitiysneuvolan terveydenhoitaja Tiina Kainulainen.

Doula-illoissa syvennettiin perehdytyksessä käytyjä teemoja kuten lääkkeetöntä kivunlievitystä erilaisia hengitys- ja rentoutus –tekniikoita harjoittelemalla. Kokoontumisissa tarkasteltiin myös normaali raskauden kulkua ja seurantaa sekä raskaudenajan mielikuvaprosessia. Tärkeä teema oli omien synnytyskokemusten jakaminen. Lisäksi Doula illoissa välitettiin tietoa Ensi- ja turvakotien liiton doula-työkokouksen sisällöistä (koulutusmateriaali, toimintatavat, kokemukset).

Yhteisten kokoontumisten myötä doulista on muodostunut kiinteä ryhmä, jossa on pohdittu raskautteen ja lapsen syntymään sekä lapsiperheen arkeen liittyviä asioista. Käydyt keskustelut antavat parhaimmillaan näkökulmaa erilaisiin kohtaamisiin myös tukisuhteissa.

Yhteistyö

Yhteistyötä tehtiin Kuopion Ensikotiyhdistyksen kanssa. Koordinaattori osallistui syksyllä yhdessä Kuopion Ensikodin doulatoiminnasta vastaavien työntekijöiden kanssa KYS:n synnytyssalin henkilökunnan osastotunnille. Palaverissa selkiytyi synnytysosaston toimintatavat sekä toiveet ja odotukset suhteessa doulien toimintaa synnytyksessä. Tärkeää oli kuulla myös henkilökunnalta tuleva palaute sekä tiedottaa doulatoimintaan liittyvistä ajankohtaisista asioista (esim. Imetys ilman stressiä -hanke). Kesäkuun doulaillassa vieraili Kuopiosta kaksi vapaaehtoista synnytystukihenkilöä. Koordinaattori ja vapaaehtoinen doulavastaava Tiina Kainulainen osallistuivat Ensi- ja turvakotien liiton doula-synnytystukihenkilö koulutukseen Sopukassa. Ensimmäistä synnytystä odotellaan vuoden 2014 alussa!

Potkii, potkii pontevasti!

5.4.3 Monikulttuurinen kerho, Kansainvälinen äiti-lapsiryhmä ja Moninaiset -toiminta

Monikulttuurinen kerho on tarkoitettu Ylä-Savossa asuville maahanmuuttajille. Ryhmää ohjasivat Savonia ammattikorkeakoulun opiskelijat. Ohjelma on suomenkielinen, koska toiminnalla pyritään vahvistamaan suomen kielen käyttöä ja tuntemusta. Monikulttuurinen kerho kokoontui vuoden aikana 8 kertaa ja käyntikertoja oli 42 (kahdeksasta eri perheestä).

Monikulttuurisen kerhon tilalle muotoutui kansainvälinen äiti-lapsi –ryhmä. Kansainvälinen äiti-lapsi –ryhmästä tehdään opinnäytetyö ryhmätoiminta vanhemmuuden ja kotoutumisen tukena. Opiskelijat suunnittelivat ryhmäkokoontumiseen erilaisia teemoja mm. vanhemmuuteen ja parisuhteeseen, lastenhoitoon ja voimavaroihin liittyen. Opinnäytetyö valmistuu vuoden 2014 aikana.

Ryhmä kokoontui syksyllä kahdeksan kertaa ja kaikkiaan mukana oli 7 äitiä ja 7 lasta.

Moninaiset on vertaistukeen perustuva ryhmä, joka tukee maahanmuuttajanaisten sopeutumista suomalaisen yhteiskuntaan. Moninaiset-ryhmä koostuu Venäjältä muuttaneista naisista. Moninaiset ovat kokoontuneet Perhetuvalla joka toinen sunnuntai. Tapaamisiin on osallistunut keskimäärin 5-6 naista ja heidän lapsiaan. Ohjelma on muodostunut ryhmään osallistuneiden ryhmäläisten toiveiden mukaan. Moninaiset-ryhmälle on tärkeää myös saada puhua omaa kieltään ja vaalia oman kulttuurin perinteitä. Moninaisten kokoontumisia vuonna 2013 oli 17, joissa käyntikertoja oli 214.

5.4.4 Mummola-toiminta

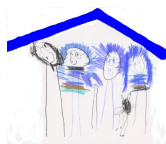
Mummolassa vapaaehtoiset ”Mummot” ovat Perhetuvalla paikalla joka keskiviikko klo 9.00 – 12.00. Perhe voi tuoda lapsensa leikkimään siksi aikaa kun itse käy vaikka kaupassa tai voi viettää hetken omassa rauhassa. Mummot jakavat itse osallistumisvuoronsa ja suunnittelevat toiminnan sisällöt. Avopalveluohjaaja ottaa alkuvuikosta lasten ilmoittautumiset vastaan ja on tarvittaessa mummojen käytettävissä Mummolan aikana. Mummolassa toiminta on hyvin kodinomaista, mummot leikkivät ja askartelevat lasten kanssa. Lapset tuovat itse välipalat. Mukana on ollut opiskelijoita, jotka ovat olleet kehittämässä toimintaa yhdessä mummojen kanssa.

Mummola on ollut vuoden aikana 37 kertaa, joissa mummoilla 128 käyntikertaa ja lasten käyntikertoja on ollut 203 (41 eri lasta).

5.4.5 Tapaamispaikkatoiminta

Tapaamispaikkatoiminta mahdollistaa turvallisen ja kodinomaisen tapaamisen lapselle ja hänestä erossa asuvalle vanhemmalle. Ylä-Savon Ensi- ja turvakoti ry järjestää valvottuja ja tuettuja tapaamisia sekä valvottuja vaihtoja. Tarve sekä valvottuihin että tuettuihin tapaamisiin on ilmeinen ja määrä vaihtelee vuosittain.

Tapaamispaikkatoiminta perustuu Ensi- ja turvakotien liiton laatimiin laatukriteereihin. Toimintaa varten tehtiin pelastus- ja työturvallisuussuunnitelma, jotka tarkistetaan vuosittain vuosikokouksen jälkeen uuden hallituksen järjestäytymiskokouksessa. Tapaamispaikkatyöryhmään kuuluu avopalveluohjaaja sekä edustajat yhdistyksen hallituksesta. Työryhmän kokouksissa on käsitelty meneillään olevat ja tulevat tapaamistapaukset. Kunkin tapaamisen seurantalaveri on pidetty noin kolmen kuukauden välein. Seurantalaveriin osallistuvat sosiaalityöntekijä, tapaaja(t) ja avopalveluohjaaja. Palaverissa käsitellään menneitä tapaamisia sekä suunnitellaan tulevia.

Yleisimpiä syitä tapaamispaikkaan tultaessa olivat päihdeongelmat ja mielenterveysongelmat ja seuraavina vanhempien riitaisuus ja etteivät lapsi ja vanhemmat tunne toisiaan. Yhdellä perheellä voi olla useita syitä tapaamispaikan käyttöön. Vuoden 2013 aikana tapaamispaikassa oli 53 tapaamista, joista valvottuja oli 19 ja tuettuja 34. Tapaamispaikassa tapaamisia oli 13% enemmän kuin edellisellä vuonna.

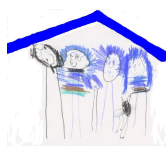
5.5 Perheleiri

Perheleiri on tavoitteellista perheiden jaksamista ja voimavaroja lisäävää ja vahvistavaa toimintaa. Perheleiri toimii hyvänä intensiivijaksona perheille, joissa tarvitaan enemmän tukea ja voimavaroja arkeen. Perheleiriä suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Perheleiriä kehitetään samalla sosiaalialan opiskelijoiden oppimisympäristönä. Perheleiritoiminnan teoreettinen tausta nivoutuu sosiaalipedagogiikkaan, joka suuntautuu ihmisen arkeen ja omien voimavarojen löytämiseen. Lähtökohtana on asiakkaan konkreettinen auttaminen.

Perheleiri järjestettiin 23.-27.9.2013 yhteistyössä Leirikeskus Metsäkartanon Voimaa Vanhemmuudesta -hankkeen kanssa. Hanke tarjosi leiriläisille upeat puitteet, kaksi ohjaajaa sekä täysihoidon luonnon kauniissa Metsäkartanon maastossa. Leirille osallistui kuusi perhettä (19 leiriläistä), 8 opiskelijaa, projektipäällikkö ja koordinaattori. Perheleirin toimintamalliin kuuluu puolen vuoden päästä pidettävä viikonloppuleiri samoille perheille, joka suunniteltiin pidettäväksi samassa paikassa keväällä 2014.

Liikuntaseikkailu Metsäkartanon maastossa

5.6 Perheohjaus

Perheohjaus on palveluohjausta. Perheohjauksessa pyritään toimimaan mahdollisimman lähellä perheitä. Ajatuksena on mahdollisimman matala kynnyks ottaa yhteyttä työntekijään ja yhdessä miettiä ja keskustella perheen tilanteesta. Työntekijöillä on omat toimistot Perhekeskus Onni ja Ilonan yhteydessä, joten kohtaamiset ja kahdenkeskiset tuokiot syntyvät kuin itsestään. Keskusteluhetket vaativat työntekijältä ammattimaista tietoisuutta ja ymmärrystä perheen nykyhetkestä. Samalla työntekijöiden roolit lapsiperheiden varhaisen puuttumisen ja ehkäisevän matalan kynnyksen työn asiantuntijoina ovat vahvistuneet.

5.7 Lapsen Oikeuksien päivän konsertti

Lasten Oikeuksien viikolla 21.11.2013 järjestettiin jo toista kertaa Metsässä Soi -lastenkonsertti Iisalmen Kulttuurikeskuksessa yhteistyössä Ylä-Savon Musiikkiopiston kanssa. Konsertti onnistui upeasti ja katsomo oli täynnä lapsiperheitä. Salissa oli mukaan lukien esiintyjät – jotka myös olivat lapsia – noin 600 henkilöä. Yhteistyötä päätettiin jatkaa seuraavanakin vuonna. Konsertin juontajina toimivat 12- vuotias Meri Kettunen sekä 15-vuotias Ilari Kauppi.

Metsässä Soi –lastenkonsertissa nähtiin monenlaisia metsän eläimiä!

6 VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMINEN

Vapaaehtoistoiminta on yksi aktiivisen ja osallistavan kansalaisuuden ja demokratian keskeisistä ulottuvuuksista ja Perheentalo –yhteistyön kantava voima.

Vuoden aikana järjestettiin seuraavia tapahtumia:

- 9.1. SPR:n Hätäensiapukurssi vapaaehtoisille 13 osallistujaa
- 6.2. Helmikuun Joikhajaiset Kirman Kyläpirtillä 24 osallistujaa
- 3.4. Liikuntailta / uimahalli ja kuntosali 10 osallistujaa
- 10.4. Mitä mielenterveys on? Koulutusilta 12 osallistujaa
- 14.5. Savusaunailtamat Haapaniemessä 30 osallistujaa
- 19.5. Kevätmessut Iisalmen Jäähallilla,
 - toiminnan esittelyä ja rekrytointia (4500 kävijää) 15 osallistujaa
- 21.8. Elokuinen ilta Villa Castrenissa (purjehdus) 30 osallistujaa
- 14.9. Johan on markkinat –tapahtuma Iisalmen torilla 12 osallistujaa
 - toiminnan esittelyä ja rekrytointia
- Tuuppauspäivät eläkeläisille Savonian kampuksella 4 osallistujaa
 - toiminnan esittelyä ja rekrytointia
- 8.10. Ohjattu keppijumppa+ uinti/kuntosali 10 osallistujaa
- 26.10. Kekrimarkkinat Iisalmen torilla
 - toiminnan esittelyä ja rekrytointia
- 12.11. Tarinateatteria Sirpa Heiskasen johdolla 12 osallistujaa
- 14.11. Vapaaehtoisten perehdytyskoulutus 5 osallistujaa
- 24.11. Joulumessut Iisalmen Liikuntahallilla
 - toiminnan esittelyä ja rekrytointia (3500 kävijää) 12 osallistujaa
- 10.12. Joulujuhla Ilvolanpirtillä 40 osallistujaa

Eläytymistä loukkaantuneen rooliin ensiapukurssilla!

Lisäksi pidettiin Asukasilta Lipetissä 22.4.2013 yhteistyössä Lippuniemen Asukasyhdistyksen kanssa. Iltaan osallistui noin 50 henkilöä ja illan aikana kartoitettiin asukkaiden toiveita ja ajatuksia, joista on kaksi sosionomiharjoittelijaa tehnyt toimenpide-ehdotuksen. Kokouksessa keskusteltiin Perheen talo –yhteistyön resursseista alkaa järjestämään toimintaa Lipetissä syksyllä 2013 ja päätettiin aloittaa perheryhmätoimintaa ja yksi uusi Mummolaryhmä.

7 PERHEEN TALO –YHTEISTYÖN MALLINTAMINEN JA VAKIINNUTTAMINEN

Vuoden 2013 alusta Perheentalo pääsi mukaan valtakunnalliseen Lastensuojelun Keskusliiton hallinnoimaan ja RAY:n rahoittamaan Emma & Elias –avustusohjelmaan. Tavoitteena on sovittaa yhteen ja mallintaa Perheen talo –yhteistyön varhaisen tuen kumppanuusmalli koko valtakunnan käyttöön.

Emma & Elias –avustusohjelmaan pääseminen on tuonut paljon näkyvyyttä Perheentalon toimintamallille. Avustusohjelman kautta on saatu käyttöön kaksi Emma & Elias –ständia, tinttamareski, messupaidat, messutelta sekä jaettavaksi useita satoja Tavalliset Perheet –pelikortteja.

Vuoden aikana on ollut seuraavia tapahtumia Emma & Elias –avustusohjelman kautta:

- RAY:n ja LSKL:n edustajien vierailu ja ensimmäinen Emma & Elias -konsultointikokous pidettiin tiistaina 19.2.2013 iltapäivällä Perhekeskus Onni ja Ilonassa, johon osallistui ohjausryhmän jäseniä sekä muita yhteistyötahojen edustajia
- Projektipäällikkö osallistui LastenKaste –seminaariin Kehittämistyöstä pysyväksi toiminnaksi 12.-13.2.2013 Helsingissä ja sai samalla tilaisuuden osallistua Valtioneuvoston juhlahuoneistossa Smolnassa pidettyyn iltatilaisuuteen 12.2.2013, jota emännöi peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardson.
- projektipäällikkö osallistui ensimmäiseen Emma & Elias –verkostotapaamiseen Helsingissä 12.-13.3.2013 ja samalla sosiaalialan asiantuntijapäiville 13.-14.3.2013.
- projektipäällikkö osallistui yhdessä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän terveyden edistämisen ylilääkäri Jaana Nykäsen kanssa Kaste 2-ohjelman työseminaariin osaohjelma 2: Lasten ja nuorten ja lapsiperheiden palveluja uudistetaan 20.3.2013 Mikkelissä.
- Keskusteluilta Iisalmen kaupungin valtuutetuille pidettiin 11.4.2013 Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Tilaisuudessa esiteltiin Perheen talo –yhteistyön toimintaa ja Emma & Elias –avustusohjelman tuomia mahdollisuuksia. Lisäksi tuotiin esille Perheentalon lisätilojen tarve. Iisalmen Raatihuone on vähäisellä käytöllä ja esitettiin sen selvittämistä olisiko mahdollista tehdä siitä Perheentalo. Perheen talo olisi järjestö- ja vapaaehtoistoiminnan keskus, jossa voitaisiin järjestää monenlaista toimintaa.
- Emma & Elias –avustusohjelman ohjelmapäällikkö Ulla Lindqvist ja tutkija Petri Paju olivat Iisalmessa 18.4.2013 ja osallistuivat aamulla vauvaryhmään ja iltapäivällä oli kokous Savonia-ammattikorkeakoululla. Kokouksessa sovittiin tutkimusohjelmasta, jota tutkija Petri Paju johtaa.
- projektipäällikkö piti alustuksen Perheen talo –yhteistyön toiminnasta MLL:n perhekeskusverkoston päivässä Helsingissä 7.5.2013 ja osallistui Kaste 2 oppimisverkostot –seminaariin 8.5. Helsingissä.
- Emma & Elias verkostotapaaminen oli Porissa LSKL:n Lasten suojelun kesäpäivien yhteydessä 10.-12.6.2013, jonne osallistuivat Sinikka Roth ja Anne Kuivalainen. Projektipäällikkö oli Perhekeskus-työpajan alustajana Lasten suojelun kesäpäivillä.
- Emma & Elias tutkimusryhmän kokous 8.8.2013 Savonia -ammattikorkeakoululla. Suunnitelmassa on tuottaa opinnäytetyöräpäs, jonka tavoitteena on tutkia Perheen talo –yhteistyön vaikuttavuutta.
- Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä haki mukaan Sosiaali- ja terveysministeriön sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliseen kehittämisohjelmaan (Kaste 2012 – 2015). Perheen talo –yhteistyö on ollut mukana hankeryhmässä. Kaste-ohjelman tavoitteena on, että hyvinvointi- ja terveyserot kaivatuvat ja sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet palvelut on järjestetty asiakaslähtöisesti. Painopistettä siirretään ongelmien hoidosta fyysisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin aktiiviseen edistämiseen ja ongelmien ehkäisemiseen koko väestössä. Perheen talo –yhteistyön ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän Kaste-hankkeen tavoitteet ovat yhteneväiset ja samanlaiset valtakunnallisten tavoitteiden kanssa. Hankkeen nimi on verkostoista voimaa, varhaista vaikuttamis-

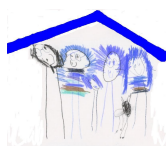
ta: Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluja uudistetaan. Toteutuessaan hanke tulee olemaan tavoitteeltaan samansuuntainen Emma & Elias -avustusohjelman kanssa. Päättävänä olisi yhteensovittava johtaminen (palvelujen yhteensovittaminen) ottaen huomioon rakenteelliset muutostarpeet. Samoilla resursseilla voidaan saada tiiviillä yhteistyöllä enemmän aikaan.

- Emma & Elias -avustusohjelman verkostotapaaminen oli 30.9 Tampereella
 - Innokylän esittelyä ja siinä toimiminen. Innokylä on hyvinvointi- ja terveysalojen avoin innovaatioyhteisö, joka tarjoaa tietoa ja työkaluja kehitystyöhön sekä kehitettyjen käytäntöjen levittämiseen ja soveltamiseen. Innokylässä toimijat voivat löytää toisensa ja kehittää yhdessä. Perheentalon toimintamalli on kirjautunut Innokylään ja sen kehittämistä jatketaan. Kaikille Perheentalon ohjausryhmän jäsenille annetaan mahdollisuus tulla ylläpitäjäksi ja kehittäjäksi verkkoon. Innokylän näkökulmat ja arviointilaatikat ovat samat kuin RAY:n lomakkeilla olevat.
- LSKL:n valtakunnalliset sijaishuollon päivät pidettiin 1.-2.10 Tampereella
- RAY:n Vaikuttavaa arviointiseminaari 3.10 Tampereella
- projektipäällikkö osallistui Lasten Kaste –seminaariin ja Perheen talo –yhteistyö kuuluu Lasten Kaste –oppimisverkoston Perhekeskusverkostoon. Muut verkostot ovat oppilas- ja opiskelija-huollon verkosto, lastensuojelun verkosto sekä johtamisverkosto. Oppimisverkostot tulevat koontumaan kaksi kertaa vuodessa ja lisäksi voi olla verkostokohtaisia kokoontumisia.
- Emma & Elias –avustusohjelman ja Savonian yhteinen Pidetään Lapsista Huolta –seminaari pidettiin 7.11.2013 Savoniassa.

Ullan Innostamo –työpajassa mietittiin opiskelijoiden ja työelämän edustajien kanssa Iisalmea vuonna 2020 lapsen ja perheen silmin!

Kevätmessuilla riitti väkeä ja Emma & Elias -rekvisiittaa!

8 VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI

Perheentalo –yhteistyön toiminnoista, tapahtumista ja yhteistyöstä on tiedotettu paikallislehdissä (Iisalmen Sanomat, Töllötin), perhe- ja lastenneuvolassa, koulujen vanhempainyhdistysten kokouksissa, perheille suoraan, omien ja yhdistysten nettisivujen kautta, yleisillä (kaupat, kirjasto) ilmoitustauluilla, oppilaitosten ilmoitustauluilla ja ev.lut. seurakunnan kautta.

Joulukuun lopussa saatiin käyttöön uusi Perheentalon logo sekä uusien nettisivujen uudistaminen aloitettiin – uudet sivut valmistuvat vuoden 2014 alusta. Perheentalo www.perheentalo.fi sivuilta löytyy vapaaehtoisten omat sivut, jossa on tietoa tapahtumista vapaaehtoisille. Perheen talo –yhteistyö on myös Facebookissa

Uusi logo otetaan käyttöön 2014

Tiedottamisen ja kumppanuuden yksi helmi on kerran vuodessa julkaistu Iisalmen Sanomien YHDESSÄ LAPSEN PARHAAKSI -teemaliite, joka ilmestyi 29.9.2013. Teemaliite oli taas onnistunut ja sitä on esitelty hyvänä käytäntönä erilaisissa tilaisuuksissa. Ensimmäistä kertaa liitteestä on julkaistu myös nettiversio Emma & Elias –avustusohjelman sivuilla:

http://www.emmaelias.fi/pdf/lapsen_parhaaksi_syksy2013.pdf.

Suuret kiitokset Iisalmen Sanomille ja yrityksille mahtavasta yhteistyöstä yhteisen tavoitteen puolesta.

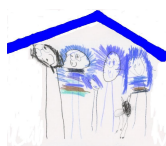
9 YHTEISTYÖVERKOSTOT

Koko hanke perustuu kolmen lastensuojelujärjestön paikallisyhdistysten kumppanuuden lisäksi yhteistyöhön ja vankkaan verkostoitumiseen kaikkien lasten ja lapsiperheiden kanssa toimivien tai niiden elinoloja tukevien tahojen kanssa.

9.1 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän Perhevalmennusryhmä

Kuntayhtymän yhteinen perhevalmennusryhmä on moniammatillinen työryhmä, johon kuuluu työntekijöitä äitiys- ja lastenneuvolasta, perheneuvolasta, sosiaalitoimesta, päivähoidosta, seurakunnan lapsityöstä, avoimesta päiväkodista sekä kolmannen sektorin edustaja Perheen talo- yhteistyöstä. Perheen talo –yhteistyö vastaa yhdessä Iisalmen seurakunnan lapsityön yhdestä kokoontumisesta, joka käsittelee vertaisuutta voimavarojen antajana.

Perhevalmennuksen runkoa on työstetty ja uudistettu kuluneen vuoden ajan. Ryhmäneuvolat korvaavat aiemmat perhevalmennuskerrat ennen synnytystä lukuun ottamatta synnytysvalmennuskäyntiä Kuopion yliopistollisessa sairaalassa. Syksystä 2011 lähtien perhevalmennukset on pidetty pääsää-

töisesti Perhekeskus Onni ja Ilonassa. Perhevalmennustyöryhmä on kokoontunut vuoden aikana neljä kertaa

9.2 Saturyhmä

Saturyhmä on monitoimijainen ryhmä, jonka idea on tullut perheneuvolasta. Saturyhmä aloitti Anna Aikaa Lapselle –kirjakampanjan vuonna 2012. Ajatuksena on lisätä lorujen ja satujen käyttöä lasten kasvatuksessa. Vuonna 2013 järjestettiin eri toimipaikoissa Satuviikko viikolla 43. Satuviikolla loru-telttiin ja luettiin satuja kaikissa ryhmissä ja koristeltiin Perhekeskus Onni ja Ilona satumaiseksi. Vauvaryhmissä oli satuhierontaa. Lisäksi Iisalmen kirjastolta oli pieni lastensatukirja-näyttely. Saturyhmä aloitti myös Vieremällä.

Saturyhmä ideoi lorupussin, jotka Kankaan Martat ompelivat jokaiselle vuonna 2013 syntyvällä pienokaiselle (240 kpl). Lorupussiin teki jokainen toimijataho oman lorun ja tervehdyksensä uusille vauvaperheille. Lorupusseja jaettiin lastenneuvolan terveydenhoitajien kotikäynneillä.

9.3 Ylä-Savon mediakasvatustyöryhmä

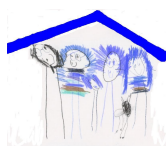
Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä perustettiin keväällä 2005. Siihen kuuluu jäseniä seuraavista ta-hoista: Iisalmen kaupunki (sivistys- ja vapaa-aikatoimet), Iisalmen Sanomat, Iisalmen srk, Iivarit ry, Nuorten Palvelu ry (Tytöt Toimii -toiminta), Perheen talo-yhteistyö (Iisalmen Pelastakaa Lapset ry, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry, Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry), Savonia-ammattikorkeakoulu, Sonkajärven srk, Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä. Ryhmä on avoin keskustelu- ja tiedonjakamisen foorumi, johon otetaan mielellään mukaan uusia tahoja.

Mediakasvatustyöryhmän tavoitteena on vanhemmuuden tukeminen sekä lasten, nuorten ja vanhem-pien kriittisen medialukutaidon lisääminen.

- ◆ Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Kokouk-sissa tuodaan esille ajankohtaisia mediakasvatukseen liittyviä aiheita ja jaetaan materiaalia ja hyviä käytäntöjä.
- ◆ Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä järjesti yhteistyössä Iisalmen nuorisopalvelujen ja VERKE verkkonuorisotyön kanssa alueellisen koulutuksen 21.-22.11.2013 Iisal-messa Savonian tiloissa. Päiville osallistui 160 henkilöä. Koulutuksen palautteessa todettiin, että jatkossakin pyritään saamaan koulutuksia tänne Iisalmeen/Ylä-Savoon, että mahdollisimman moni saisi arvokasta koulutusta.

VERKE:n ja Mediakasvatustyöryhmä koolla poppoo koulutuksen lomassa yhteiskuvassa

- ◆ Ylä-Savon Mediakasvatustyöryhmä on ollut mukana Pelituki-hankkeen ohjausryhmässä. Pelituki-hankkeen tavoitteena on perehtyä digitaalisen pelaamiseen perheissä ja selvittää, seuraako pelaamisesta haittoja. Hanke on kolmen toimijan yhteistyöhanke ja Pohjois-Savossa vetovastuussa on Kuopion Kriisikeskus. Yhteistyötä tehdään kunnallisten ja yksityisten toimijoiden kanssa. Hanke on RAY:n rahoittama.

9.4 Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkosto

Mielenterveys- ja päihdetoimijoiden yhteistyöverkoston tavoitteena on luoda vuorovaikutuksellinen keskustelufoorumi, jossa on tärkeää tiedon jakaminen, tiedon lisääntyminen alueen toimijoista ja palveluista sekä yhdessä näkyminen ja vastavuoroinen ohjaaminen palveluiden piiriin.

Yhteistyöverkosto on kokoontunut kolme kertaa vuoden aikana ja kokoukset on pyritty järjestämään verkostoon kuuluvien toimitiloissa, jolloin on voinut samalla tutustua toisten toimintoihin. Lisäksi järjestettiin yksi laajempi kokoontuminen, johon kutsuttiin myös hallinnosta vastaavia työntekijöitä.

Toimintavuoden aikana jatkettiin kevään ajan viikoittaisia toimintojen esittelyjä Koljonvirran sairaalan kanttiinissa. Esittelyvuorot jaettiin siten, että jokainen mukana oleva taho ottaa aina yhden esittelyvuoron, joka on maanantaisin sairaalan kanttiinissa klo 10.00-11.30. Lisäksi pidettiin 15.5.2013 verkoston toimintapäivä Koljonvirran sairaalan pihalla. Tavoitteena oli tuoda iloa ja virkistystä potilaiden arkeen sekä jakaa tietoa toiminnoista.

9.5 Savonia-ammattikorkeakoulu ja muut oppilaitokset

Yhteistyö Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa on ollut tiivistä ja suunnitelmallista. Yhteistyöpalavereja pidetään kaksi kertaa vuodessa, joissa tarkennetaan yhteiset toiminnot ja tavoitteet. Palavereissa on mukana kaikki sosiaalialan ja hoitotyön lapsi- ja perhetyön koulutuksesta vastaavat opettajat. Perheen talo -yhteistyö on mahdollistanut opiskelijoille työelämään tutustumista lastensuojelujärjestöjen näkökulmasta ja toimintaan on saatu lisäresursseja. Yksi opettaja on nimetty Perheen talo – yhteistyön ohjausryhmään. Opiskelijoita on ollut Perheen talo –yhteistyön toiminnoissa 2013 seuraavasti:

• harjoittelut 3-8 viikkoa	5 sosionomi-opiskelijaa
3 sairaanhoitaja-opiskelijaa
• tukihenkilötoiminta	12 sosionomi-opiskelijaa
• projektitoiminta	10 sosionomi-opiskelijaa
• perheleiri	8 sosionomi-opiskelijaa
• opinnäytetyöt	
▪ Mummin kanssa, lasten ja isovanhempien vuorovaikutuksen tukeminen luovin toiminnallisista menetelmin	2 sosionomiopiskelijaa

Yhteensä:

40 opiskelijaa

10 ARVIOINTI

Perheen talo –yhteistyön tavoitteena on ollut tarjota ja kehittää matalan kynnyksen avopalveluja, joi-
lla on tarkoitus ennalta ehkäistä ongelmien kehittymistä. Toiminta lähtee mahdollisimman varhaisesta
puuttumisen ajatuksesta, että perheet saisivat perheille tarkoitettuja avopalveluja juuri oikeaan ai-
kaan. Keskeisenä toiminnassa on yhteistyöhankkeen toimijoiden Mannerheimin Lastensuojeluliiton
Iisalmen yhdistys ry:n, Iisalmen Pelastakaa Lapset ry:n ja Ylä-Savon Ensi- ja Turvakotiyhdistys ry:n
ja julkisen sektorin palvelujärjestelmän mahdollisimman hyvä ja nopea tiedonkulku sekä toimintojen
kehittäminen. Perheen talo –yhteistyön toiminta perustuu laaja-alaiseen yhteistyöhön ja kumppanuus-
teen.

Rajapinta Perheen talo –yhteistyön ja SOTE kuntayhtymän välillä on selkeä ja suunnitelmallinen.
Perheen talo –yhteistyö edustaa kolmatta sektoria ja kansalaistoimintaan pohjautuvaa ammatillisesti
ohjattua vapaaehtoistoimintaa, joka täydentää palvelujen tarjontaa lapsiperheille. Kuntayhtymän pal-
velut keskittyvät entistä enemmän ns. ydintehtäviin eli lakisääteisten palvelujen järjestämiseen. Kun-
tayhtymän kanssa pyritään tietoisesti rakentamaan strategista kumppanuutta, jotta perheet saisivat tu-
en ja avun mahdollisimman varhain.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä jätti Kaste -hankehakemuksen syyskuun lopussa ja tieto rahoituksesta
tulee tammikuussa 2014. Hankkeen nimi on verkostoista voimaa, varhaista vaikuttamista: Lasten,
nuorten ja lapsiperheiden palveluja uudistetaan. Toteutuessaan hanke tulee olemaan tavoitteeltaan
samansuuntainen Emma & Elias -avustusohjelman kanssa.

Tulevaisuuden innovatiivinen ehkäisevä lastensuojelu kykenee synnyttämään uutta tekemällä tiivistä
yhteistyötä eri tahojen kanssa. Se hyödyntää sellaisia olemassa olevia voimavaroja ja osaamista, joita
ei vielä näy käytännössä. Osaamisen yhdistäminen tuottaa sellaista lisäarvoa, jota ei olisi voinut
syntyä ilman kumppanuutta. Tulevaisuuden ehkäisevän lastensuojelun palveluketjut ovat toistensa
jatkumoa eli missä toisen päättyy –toisen alkaa (win/win eli kaikki kumppanit hyötyvät). Perheen ta-
lo-yhteistyön toiminnat ovat lähellä perheitä ja varhaisen tuen merkitys korostuu. Palvelunohjaus on
vastavuoroista kuntien ja Perheen talo-yhteistyön välillä. Tarvitaan laaja-alaista kumppanuutta ja
yhteiseen päämäärään tähtäävää toimintaa, jossa hyödynnetään kansalaisjärjestöjen mukanaan tuoma
lisäarvo.

Perheen talo –yhteistyö on koko toimintansa ajan ollut nimenomaan järjestölähtöistä auttamistyötä.
Auttamistyön pohjana on ollut paikallisten täysin vapaaehtoisten lastensuojelujärjestöjen aktiivien
halu auttaa ja tehdä yhteistyötä. Suurin osa toiminnasta perustuu vapaaehtoistyöhön, joten vapaaeh-
toisten rekrytointiin ja koulutukseen on kiinnitetty enemmän huomiota viime vuosina. Vapaaehtois-
työn koordinointi on ollut yksi toiminnan perusrakenteista. Toiminnan järjestäminen näin laaja-
alaisesti tällä hetkellä ilman ammatillista ohjausta on mahdotonta.

Kolmannen sektorin vapaaehtoistyö on valtava voimavara ja se vaatii toimiakseen hyvin organisoi-
dun johtamisen mallin. Tarvitaan enemmän yhteistyötä eri yhdistysten ja julkisen sektorin kanssa se-
kä tukirakenteita, jotka mahdollistavat vapaaehtoistyön organisoitumisen entistä paremmin.

Perheen talo –yhteistyön asiakkaita ja toimijoita ovat perheet, vapaaehtoiset ja tukityöllistetyt pitkä-
aikaistyöttömät. Perheet tulevat mukaan Perheen talo –yhteistyön toimintaan omasta halustaan ja
päätöksestään ilman läheteitä. Oleellista on ollut riittävän laaja toiminnasta tiedottaminen. Neuvola
on ollut aktiivisin yhteistyötaho erityisesti ensimmäisen lapsen synnyttyä perheeseen. Perheet saavat
neuvoja ja ohjausta palveluista neuvolan, päivähoidon, sosiaalitoimen ym. henkilöstöltä, mutta yh-

teydenotto on asiakkaan vastuulla. Usein perheet ovat saaneet merkityksellisen ohjauksen ja rohkaisun avun hakemiseen jo tukea saavalta perheeltä.

Perheen talo –yhteistyön toiminnot on haluttu rakentaa ja säilyttää ns. matalan kynnyksen palveluna, minkä piiriin on perheiden helppo tulla ja ottaa apua vastaan. Tämän lisäksi on muistettava, että toiminta on ehkäisevää lastensuojelupalvelua. Virallisia asiakassuunnitelmia tavoitteineen ei tehdä. Sen sijaan jokainen perhe pyritään alusta alkaen kohtaamaan yksilönä, jossa jokaisella on oma erityinen elämäntilanteensa ja avuntarpeensa. Näiden perusteella pyritään perheelle tarjoamaan juuri heidän kaipaamaansa apua ja tukea. Lastensuojelulaissa painotetaan ehkäisevää lastensuojelua, monitoimijuuksi sekä verkostoitumista ja yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Oikea-aikainen apu ja tuki säästää lapsia ja heidän perheitään inhimilliseltä kärsimykseltä ja voi ehkäistä ongelmien syvenemisen. Oikea-aikaisuus ei kuitenkaan yksin riitä vaan on tehtävä myös oikeita asioita. Lastensuojelutyöhön panostaminen on tärkeää. Ehkäisevien palvelujen tarjonnan tulee olla kattavaa. Ehkäisevä monitoimijainen työ on paitsi inhimillistä myös taloudellisesti järkevää. Monitoimijuudella tarkoitetaan laaja-alaista asiantuntijuutta (kokemusasiantuntijat mukaan lukien), jossa tieto, valta ja asiantuntijuus on jaettava.

Pääseminen RAY:n rahoittamaan Emma & Elias –avustusohjelmaan, jota Lastensuojelun keskusliitto koordinoi, on osoitus siitä, että olemme tehneet oikeita asioita oikeaan aikaan. Hyvien käytäntöjen mallintaminen ja levittäminen laajemmin koko Suomeen on suuri mahdollisuus.

Emma & Elias –avustusohjelman tutkija Petri Pajun johdolla suunniteltiin kyselytutkimus perheille ja vapaaehtoisille, joka toteutetaan keväällä ja syksyllä 2014. Kysely tehdään sekä weppopol – pohjaisena kyselynä että haastatellen joitakin perheitä ja vapaaehtoisia paikan päällä. Kysely ja haastattelut ovat osa isompaa valtakunnallista tutkimushanketta, jossa on tavoitteena arvioida työmme vaikutuksia ihmisten kokemaan hyvinvointiin.

Yhdessä lapsen parhaaksi

PERHEEN TALO -YHTEISTYÖ

*Iisalmen Pelastakaa Lapset ry
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Iisalmen yhdistys ry
Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry*

**Projektipäällikkö Sinikka Roth
Perhekeskus Onni ja Ilona
Pohjolankatu 9
74100 IISALMI
P. 040-7 431 773**

**email: sinikka.roth@perheentalo.fi,
www.perheentalo.fi**

